

לב לדעת

להרגיש בחוש מהו
"רגע של תורה"

ליקוט מתוך שיחות

נכתב ע"י אחד השומעים

ניתן להשיג
את הספר דברי חיזוק והדרכה
ואת החוברות בכתובות דלהלן

זכרון יעקב : רח' הזית 2 משפ' גריינמן

בני ברק :

פ. כץ : רח'
גניחובסקי 21
משפ' פרידמן
0527668996

רח' רנזנהיים 7
משפ' גריינמן
0527183997

הלפרין 1
קומה ב'

רבי עקיבא 54
משפ' שכטר

רח' אלחריזי 3
משפ' פוליקמן

חידושי הרי"מ 3
קומה ב'

אחיסמך

הרב י. זילבר 03-6188879
הרב י. קול : 0556792223

אזור הנגב

הרב א. קארני:
0548530503

מודיעין עלית :

הרב א. אייזנר
05331-09964
ניתן להשאיר הודעה

ירושלים

הרב לובצקי
0533147220

תוכן הענינים

א ..... לחדד את הרגשת השליחות

ב ..... להרגיש בחוש

יא..... לימוד תורה הוא יסוד הכל

יז..... עלינו להשפיע על העולם בכח התורה

יז..... להתחזק במושגים של התמדה

יט..... לנצל כל רגע

יט..... ההשתדלות בהצלה – הגברת הלימוד

כ ..... התכלית הגדולה היא לעסוק בתורה

כ ..... השפעת לימוד התורה

כא..... אותה תורה

לב לדעת

להרגיש בחוש מהו רגע של תורה

לחדד את הרגשת השליחות

א. בהרבה ענינים של התחזקות מתעוררת לפעמים הרגשת אי נעימות, לשנות פתאום את החיים, ומה יאמר פלוני ומה יגיב אלמוני, והעצה לזה לחדד לעצמו בכל ענין שמזדמן, לחשוב רגע לפני הפעולה כשעדיין לא נפגש באי נעימות, "לפני מי אנו רצים", כשירגיש היטב שהוא פועל בשליחותו של מי שאמר והיה עולם לא יהיה מקום לשום התייחסות למבטי בני אדם.

משל לאדם שנמצא בבית הכנסת ויש שם את רבו או אדם גדול ששולח אותו להביא לו איזה דבר, הרי אף אילו לעצמו לא היה יוצא כשבית הכנסת מלא, מחמת אי נעימות לצאת כשכולם עומדים, מ"מ כשמרגיש את חשיבות השליחות אינו מרגיש כלל שום אי נעימות, חשיבות השליחות מגמדת את כל שאר המחשבות של מה יאמרו, הוא מרגיש הנה הוא "השליח", הרי המלך עומד פה והוא שלח אותי לעשות את המצוה הזו, וממילא כלל לא מתחיל לחשוב במה שקורה מסביב, אין מושג של אי נעימות כשהנושא הוא שמירת ההלכה! אין מושג של מחשבות נוספות מלבד השליחות! ההרגשה שהמלך עומד כאן והוא שלחני חיה ומוחשית.

זה דבר שכל אחד יכול לאמץ לעצמו, כשיש לאדם איזה אי נעימות לקיום מצוה מסוימת או להשמר מאיסור, אם יצייר

לעצמו שהמלך עומד כאן והוא שולח אותו הוא יקבל גיבוי, כבר לא ירגיש אי נעימות כלל, הראש שלו יהי' במקום אחר.

ככל שאדם דבק יותר בהקב"ה הוא יותר ויותר מרגיש את ממשות השליחות שהוא שולח אותו כעת, והוא שמח עד אין קץ, וכל הקשיים נעלמים.

להרגיש בחוש

ב. "היום הזה נהיית לעם ..." "ולא נתן ד' לכם לב לדעת ועינייכם לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה", מה קרה היום הזה שלא קרה קודם לכן, פירש רש"י בפרשת כי תבא וז"ל, "עד היום הזה. שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי, כמ"ש ויתנה אל הכהנים בני לוי, באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו, משה רבינו, אף אנו עמדנו בסיני וקבלנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו יום מחר, לא לכם נתנה, לנו נתנה, ושמח משה על הדבר, ועל זאת אמר להם, היום הזה נהיית לעם וגו', היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום".

רואים כאן שאפשר לקיים את כל התורה בשלימות ולהגות בה יומם ולילה, ועדיין לא להרגיש דבקים במקום, כי בלא התבוננות נשארים בידעה בעלמא בלי להרגיש זאת בחוש, אמר פעם הרב זללה"ה בשם מרן זללה"ה שאם יבא אדם לבחור ישיבה היום, ויאמר לו דע לך שיש הקב"ה, והוא ברא את העולם, הוא ישתומם, ויקרא קריאות התפעלות איזו תגלית מרעישה הוא

שמע עכשיו, ואם יוסיף ויאמר לו (שלא רק שהוא ברא את העולם, והוא נמצא ומשגיח, אלא) הוא גם שומע מה שמדברים אליו, הוא לגמרי יהיה נסער מהתפעלות, ואם יוסיף לו שלא רק שאפשר לדבר אליו אלא אפשר לבקש ממנו דברים והוא נותן וממלא מה שמבקשים ממנו, בכלל לא ידע את נפשו ולא יהיה קץ להתפעלותו.

כונת הדברים, כולנו מאמינים בני מאמינים, כולנו יודעים הכל, יודעים שהקב"ה ברא את העולם, יודעים שהוא אוהב את עם ישראל, וכל אחד ואחד כבן יחיד, יודעים שאפשר להתפלל, ואפילו מצוה להתפלל, ויודעים שאם מבקשים מתמלאות הבקשות, יודעים הכל בידיעה חזקה, אבל לא "חיים" את זה מספיק, חסרה ההרגשה הזו בצורה מוחשית, כשאדם רוצה חפץ הוא הולך לחבירו ומבקש, והוא מבין שאם הוא מבקש מחבירו הוא כנראה יסכים ויתן, אותה הרגשה מוחשית והרבה מעבר לכך צריכה להיות בבואינו להתפלל, הנה אנו עתה ניגשים ועומדים מול הקב"ה ומבקשים ממנו, והוא נותן.

כולם יודעים ומאמינים אבל כשמרגישים בחוש כמו ששומעים את זה מהחזון איש, פתאום מגלים עולם חדש וקוראים קריאות התפעלות.

ולא נתן ד' לכם לב לדעת ... אנחנו חושבים שאנחנו כן יודעים, אבל לא חיים את זה מספיק, כשמשנה רבינו אומר היום הזה נהיית לעם, הוא ראה שהם כבר מרגישים את הענין הזה, מה שאנחנו לא מספיק מרגישים.

ג. כל אחד יבא לשמים לאחר מאה ועשרים, ויגידו לו הלא ידעת שבכל רגע ורגע כל הבריאה חיכתה ל"משנה אחת" שלך?, הוא

יגיד: מה? לא העליתי על דעתי עד כדי כך, יאמר לו הקב"ה וכי מה יכולתי להגיד לך יותר ממה שאמרתי לך, וכי לא הבנת שאם כך אמרתי לך, זו המציאות...

... סיפור המובא בזהר על אחד שעלה על קברו של אביו והיה שם הילולא ומלאכים וישיבה של מעלה, לכבודו של אביו, פתאום הוא שומע קול שאומר, יש כאן מישהו מהעולם הזה? אם כן מה הוא עושה כאן?, שירוך מיד ללמוד!.

כל השפעות לעולמות העליונים הם רק ממה שאנו עושים כאן בעולם הזה.

והדברים הם כמות שהם!

הגר"ח מולאזין כותב שיש שאומרים שצריך להתפלל בראש השנה גם על העולם הזה ולא רק על העולם הבא, ואמנם זה נכון כלפי מי שידע להעריך מהו עולם הזה, כמו שהביא בשם הגר"א ז"ל ששמע ממנו כמה פעמים "וכי מה העולם הבא חשוב ואין ערך ודוגמה כלל נגד שעה אחת בעוה"ז בעסק התורה והמצוות...", ההזדמנות לעשות נחת רוח להקב"ה היא רק בעולם הזה, ואילו בעולם הבא הכל כבר "לאחר מעשה".

כתוב במשנה שרגע אחד בעולם הבא שוה יותר מכל חיי העולם הזה, זה בלתי נתפס, וביותר מה שאמרו שם יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה יותר מכל חיי העולם הבא, היתכן? שעה אחת בעולם הזה? אבל כשנמצאים בעולם הבא ומגיעים לדרגת דביקות בהקב"ה גדולה כל כך עד שמוכנים לוותר על הכל! העיקר ליזכות לעשות עוד רגע אחד נחת רוח להקב"ה.

וזהו מה שאמרו על משה רבינו וכי לאכול מפריה הוא צריך?
אלא כל השתוקקותו היתה ליכנס לארץ ישראל ולקיים עוד
מצוות.

בענין זה אפשר להזכיר מה ששמענו לפני כמה עשרות שנים
מהרב זללה"ה בהקשר לענין מסוים השייך לחילול השם,
וז"ל "עולם הבא מגיע לי! אני נותן את כל העולם הבא שלי
בשביל שלא יהיה חילול השם!".

ההרגשה היתה שאומר וכי מגיע לי משהו? עד שיש לי הזדמנות,
כביכול לתת משהו לקב"ה שלא יהיה חילול השם.

מי שעמל עד שמגיע לדביקות בהקב"ה, התשוקה העליונה היא
כבוד שמים.

הדברים הם כמות שהם!

ד. וכך בכל העניינים,

כשקוראים נפש החיים שער ד', רואים בחוש עד כמה כל מילה
של תורה פועלת באופן מפליא, [ובצערותנו היה הרב
זללה"ה אומר לנו לקרא נפש החיים שער ד'].

בשביל להמחיש לעצמנו ניתן להתבונן מה היתה עבודת התפילה
של הגר"ח מואלז'ין, ולשם משל בעלמא נזכיר דבר אחד
מהכתוב בספר נפש החיים, שמה שהוצרכו חסידים הראשונים
לשהות שעה אחת לאחר התפילה, משום שצריכים את הזמן הזה
כדי לרדת מהמקום הגבוה שהיו בו בשעת התפילה, עוד כתב שם
בביאור ד' שפתי תפתח, שבשעת התפילה צריך לבטל כל עניני
הגוף ולהרגיש עצמו כאילו הוא מת ורק הקב"ה פותח את שפתיו,
נקל לנו לשער גודל מעלת תפילה אחת של הגר"ח.

ועם כל זה הוא אומר שהיה נותן את כל התפילות שלו בכל ימי חייו בשביל לזכות לדין אחד מחודש מן הגמרא, ועוד הביאו בשמו בשביל מיגו אחד שהיה יכול הרמאי לטעון, או נוסח אחר ברמב"ם.

לא מדובר כאן על דברים גדולים, חידוש אחד, טענה אחת, גירסא אחרת, לדעת להעריך...

לקבל מושגים!

בשמים עומדים ומצפים, מי נמצא כאן בעולם הזה ויגיד עוד איזה קטע גמרא, דברים שאנו קוראים ושומעים אותם, לפחות בשעה ששומעים אותם, להפנים מה ששומעים!.

ובירושלמי איתא שאפילו כל מצוותיה של תורה אינן שוות לדבר אחד מן התורה, מילה אחת של תורה, היא יותר מכל המצוות!

קשה לעכל זאת, אבל זו האמת, אם אדם יום שלם הסתובב בבטלה, ורגע אחד הוא נזכר ואמר מילה אחת, המילה הזו שווה כנגד כל מצוותיה של תורה.

צריך לזכור זאת ולחטוף כל רגע אפשרי, אין שום מושג של בין כה התבטלתי כל היום, כי כשעומד לפניו רגע של תלמוד תורה ערכו עצום, הרב זללה"ה היה רגיל לומר שמרן זללה"ה היה אומר לנערים על מנת לזרזם "למה אתם אוכלים בטלה עם כף, תאכלו אותה עם מזלג, ואז יפלו כמה חתיכות של לימוד ברווחים שיש למזלג באמצע".

אמנם הדברים קשים להבנה, אך כשקוראים בספר נפש החיים איך שכל העולם מתקיים רק על ידי התורה, מקבלים קצת מושגים של הבנה.

ה. וכן בענין חידושי התורה, הגר"ח מואלז'ין כותב שחידוש הוא כל מה שמתגלה לאדם על ידי עמלו, כל אחד במקומו, כשהוקשה לו והגיע להבנה, זהו הנקרא חידוש.

ונעתיק מדברי הנפש החיים, עד כמה מגיעה פעולת כל חידוש וחידוש, וז"ל "וכ"ש חידושין אמיתים דאורייתא המתחדשין ע"י האדם. אין ערוך לגודל נוראות נפלאות ענינם ופעולתם למעלה. שכל מלה ומלה פרטית המתחדשת מפי האדם. קב"ה נשיק לה ומעטר לה. ונבנה ממנה עולם חדש בפ"ע. והן הן השמים החדשים והארץ החדשה שאמר הכתוב. כמ"ש בהקדמת הזהר"א

א. ר"ש פתח ואשים דברי בפיך כמה אית ליה לב"נ לאשתדל באורייתא יממא וליילא. בגין דקב"ה ציית לקליהון דאינון דמתעסקי באורייתא. ובכל מלה דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא עביד רקיעא חדא. תנן בההוא שעתא דמלה דאורייתא אתחדש מפומיה דב"נ ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה נטיל לההוא מלה ונשיק לה ועטר לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקן. ומלה דחכמתא דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא כו' וטסא מתמן ושטאת בשבעין אלף עלמין וסליקת לגבי עתיק יומין כו'. וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא כד סלקא אתחברת באינון מלין דעתיק יומין וסלקא ונחתא בהדיהו ועאלת בתמניסר עלמין גניזין דעין לא ראתה כו' נפקין מתמן שאטן ואתיין מליאן ושליון ואתעתדו קמיה ע"י. בההיא שעתא ארח עתיק יומין בההיא מלה וניחא. קמיה מכלא. נטיל לההיא מלה ואעטר לה בש"ע אלף עטרין. ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידת רקיעא חדא. וכן כל מלה ומלה דחכמתא אתעבדין רקיעין קיימין בקיומא שלים קמי ע"י והוא קרי לון שמים חדשים כו' סתימין דרזין דחכמתא עלאה. וכל אלן שאר מלין דאורייתא דמתחדשין. קיימין קמי קב"ה וסלקין ואתעבידו ארצות החיים ונחתין ומתעטרין כו' ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה מההיא מלה דאתחדש באורייתא. וע"ד כתיב כי כאשר השמים

עוד הביא שם מדברי תנא דבי אליהו סא"ר פי"ח ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל ופי' שם כל זה הכתוב על ד"ת ואומר שם מהו לחדשיו יבכר למחדשי תורה שמחדשין את התורה בכל יום תמיד. לבן שהוא בכור כו' שמחדש ד"ת שהכל שמחין בו כו' שמחה מתחדש לו לאביו בכל יום כו'. ובכל מקום שמחדשין תורה שבישיבת בית הכנסת ובשיבת בית המדרש שמחה מתחדש להקב"ה בכל יום תמיד כו' ע"ש.

הדברים הם כפשוטן, והחידושים הם אותם החידושים שאנו מחדשים בכל יום ויום, והרב זללה"ה היה אומר שמרן זללה"ה היה שש בהפלגת שמחה על כל איזה הערה והבנה כל

החדשים כו' אשר אני עושה כו' עשיתי לא כתיב אלא עושה דעביד תדיר ואינון חידושין ורזין דאורייתא. וע"ז כתיב ואשים דברי בפיו כו' לנטוע שמים וליסוד ארץ כו'. אר"א מהו ובצל ידי כסיתך א"ל כו' והשתא דהאי מלה סלקא ואתעטרא וקיימא קמי קב"ה. איהו חפי על ההיא מלה וכסי על ההוא כר נש כו' עד דאתעביד מההיא מלה שמים חדשים וארץ חדשה כו'. ולאמר לציון עמי אתה כו' אל תקרא עמי אלא עמי למהוי שותפא עמי מה אנא במלולא דילי עבדית שמים וארץ כו' אוף הכי את. זכאין אינון דמשתדלין באורייתא. ובפ' ויחי רמ"ג ריש ע"א כתיב הדודאים נתנו ריח כו' אלין אינון דאשכח ראובן כו' ועל פתחינו כל מגדים אינון גרמו למהוי על פתחי ב"כ וב"מד כל מגדים. חדשים גם ישנים כמה מלי חדתאן ועתיקין דאורייתא דאתגלייא על ידיהו כו'. דודי צפנתי לך מהכא אוליפנא כל מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות וידע למחדי מלין ולחדתותי מלין כדקא יאות אינון מלין סלקין עד כרסייא דמלכא וכ"י פתח לון תרעין וגניז לון. ובשעתא דעאל קב"ה לאשתעשע עם צדיקייא בגנתא דעדן אפיקת לון קמי' ומסתכל בהו וחד. כדן קב"ה מתעטר בעטרין עלאין וחדי כו'. ומההיא שעתא מלוי כתיבין בספרא כו' זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות. זכאה הוא בהאי עלמא וזכאה הוא בעלמא דאתי.

דהו, כל איזה נקודה קטנה, כל איזה הבנה של שינוי בגירסא, וסיים בעצמו שכך ראוי להיות, וכי לא באש ניתנו, – וכידוע לא היו חסרים לו חידושים מופלגים.

וטוב להעתיק כאן מדברי תלמיד הגרע"א ז"ל על סדר הלימוד שלו עם התלמידים ועל שמחתו בהתבהרות הדברים.

וז"ל „למרות חריפותו המעוררת השתוממות של רבנו הגדול ולמרות בקיאותו הרבה בכל מקצועות התלמוד, בכל זאת נראה היה לנו התלמידים בכל פעם כשהרצה את שעורו **כאילו עוסק בענין הזה בפעם הראשונה בחייו**, נדמה היה לנו כאילו עוקבים אנחנו אחרי התהוות מהלך המחשבה שלו, בקיצור, מאמר חז"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים קויים כאן כמעט פשוטו כמשמעו. **ההתפעלות מן החדש השפיעה עלינו השפעה עצומה והאמנו כי שותפים אנחנו בפעולת השיקול והמחשבה של רבנו וכאשר נתבהר לנו הנושא הרגשנו אותה השמחה שעליה אומר החכם מכל אדם: מאור עינים ישמח לב [משלי ט"ו ל'] והשגנו אז משמעות דברי חז"ל: והיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני** [ירושלמי פרק ב' דחגיגה]. ראוי לציין שגם בשעות אחרי הצהרים כאשר חזר הרב עם בניו על הסוגיא שכבר נלמדה ביסודיות לפני הצהרים, ושגם לי היתה הזכות הגדולה להשתתף בזה, חזרה על עצמה אותה התופעה, **במתינות ובנחת ללא חפזון הוא נגש למלאכה** נאמן למאמר חז"ל "ומתלמידי יותר מכולם" ראה רבנו בעין יפה כאשר נתעוררו ויכוחים קצרים בעקבות שעוריו, דהיינו ויכוחים כאלה שתכליתם להגיע לעומק המובן האמיתי של הסוגיא. לעומת זאת לא לרצונו היה כשעוררו שאלות מענינים זרים ורחוקים לגמרי, אם לא שאלה כבר הובאו ע"י רבותינו בעלי התוספות וקנו עי"ז זכות שביתה בסוגיא.

המעולים מבין התלמידים נקטו את הכלל: כי קאי רבי בהא מסכתא לא תשיילון מיניה במסכתא אחריתי [שבת ג:], לא מפני שחשבו שהדבר עלול להביא את הרב במבוכה אלא מפני שעל פי רוב, **פלפולים כאלה מסבכים יותר ממה שהם מבהירים**."

ומה שיש חידושים מרובים אינו פוגם במעלתם, אלא אדרבה כפי ששמענו מהרב זללה"ה שמכיון שקיום העולמות על ידי חידושים, ויש כל כך הרבה עבירות בעולם, מוכרחים להזמין למעטים שלומדים תורה הרבה חידושים, כי רק כך יוכל העולם להתקיים, זה שיש הרבה חידושים בדור הזה הוא בדוקא משום גודל יקרתם, ושאי אפשר לעולם להתקיים בלתם.

כשנבא לשמים ויאמרו לנו נכון! אתם נשאתם היחידים בעולם וכל העולם עומד עליכם.

ו. כוחו של היצר לייאש את האדם כאילו בין כה הכל אבוד, אני ממילא מלא בעבירות, אבל צריך להתבונן במחשבה אמיתית, שמבקשים סליחה מהקב"ה והכל נמחק כלא היה, כי עמד הסליחה למען תוורא, הרמב"ן בהקדמה לחומש דברים מבאר שהסליחה מאת הקב"ה עזר וסיוע לבני אדם בעבודתו יתברך, כשאדם יודע שברגע אחד הוא יכול למחוק את הכל, זה מחזק אותו להתעשת מחדש ולהשקיע.

אבל גם בזה צריך להשקיע ולחדד את ההבנה של מה שכבר יודעים, כן, אני אהוב לפני הקב"ה, והוא מצפה למעני שאתקן הכל, ולכך ברא את כח התשובה, ועתה אני עומד לבקש מחילה ממי שרוצה לסלוח ובידו לסלוח, ומצפה ממני רק להיות אמיתי לבקש באמת, כענין שכתוב קרוב ד' „לכל קוראיו" לכל אשר יקראוהו „באמת", וכתוב בזוהר לית כאן וא"ו דכולהו חד,

וביאר הרב זללה"ה שבכל אשרי כתוב אות ו' בחצי השני של הפסוק, וכאן לא כתוב ו' כי זה המשך אחד לכל קוראיו, ובתנאי שיקראוהו באמת, אין כאן תנאי של צדיק וחסיד, רק „לכל קוראיו" אשר יקראוהו באמת.

לימוד התורה הוא יסוד הכל

ז. ואם באים אנו לתקן הרי מבואר בדברי חז"ל בכל מקום שכל התיקונים הכל רק מכח תורה, כל הבריאה מצפה למילה של תורה, כל השפע מגיע לעולם על ידי התורה, והרבה לשונות בדברי חז"ל ובזהר כמה שכל העולם יושב ומצפה לתורה, זה מה שמביא את כל החסד את כל הרחמים, את הכל! כך נברא העולם!.

אם היינו מתיחסים לתורה כמו שצריך, אם אברכים היו מתיחסים לתורה שלהם אחוז קטן ממה שהיא באמת, אין ספק שהתורה שלהם היתה נראית אחרת, אלא מאי כאן מגיעה מידת הענוה שמעכבת ואומרת שהכל נכון אבל התורה שלי לא כל כך חשובה, כל סגולות התורה נאמרו אמנם, אבל הלימוד שלי מה ערכו חשוב, וכמו שכתב מרן זללה"ה שלמידה רעה יש ספרי מוסר, אבל מידה הטובה שלא במקומה אין מי שיתן לו מוסר, הוא "משנה כשלון", - אסור להשתמש ביצר הענוה.

הכל יודעים שהשאיפה הגדולה היא לימוד תורה לשמה, אבל לא מספיק מרגישים, ופעם אמר הרב זללה"ה שהלימוד שלומדים האברכים הוא המושג הנקרא "תורה לשמה", והוסיף אמנם זה לא הדרגה של הגר"ח מולאזין אבל זה נקרא לשמה, הם אינם מחפשים להגיע לאיזה ענין אישי, אלא רק לדעת באמת ולהבין, זהו הנקרא עוסק בתורה לשמה.

אם היו יודעים ומרגישים כמה הלימוד הזה מגן על כל העולמות, כמה כל העולם כולו כדאי הוא לו, וכמה הוא זוכה לדברים הרבה שמנה רבי מאיר במשנת כל העוסק בתורה לשמה עד ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, אזי היה גם מתקיים בו כל "העוסק", כבעל עסק שאינו מפסיק למכור, וכל מחשבותיו סביב העסק, אמנם כולם מכירים את הדברים, באופן כללי כולם יודעים, אבל לא חיים את זה.

אמנם יש דרגות בלימוד לשמה, אבל כל דרגא בלימוד לשמה נשגבה עד מאוד, בדומה לזה ראינו מי שכתב ששאל להרב זללה"ה "מה זה יראת שמים", והרב זללה"ה השיב: "ירא שמים הוא מי שלא מדליק אור בשבת", וסיים "אבל יש דרגות ביראת שמים, יש מי שלפני שאומר את שם ד' הוא רועד", ביאור הדברים, שבודאי גם מי שרק לא מדליק אור בשבת, הוא משום שהוא ירא שמים, שהרי מה עוצר אותו מלהדליק, רק משום שהוא ירא מהשם, אבל יש בזה דרגות יש מי שרק כאשר יש עבירה גדולה, רק כשזה ממש מזעזע היראה שלו משפיעה עליו, ויש שכשמזכיר את ד', כך דרגות מעל דרגות, אבל הכל נמצא בתוך המושג הנעלה של "יראת שמים".

צריך "לחיות" את הדברים הללו, יש לדעת ויש לחיות, אמנם יודעים את הידיעות אבל לחיות זה מושג אחר, אדם יבוא לעולם העליון יהיה לו תרתי גיהנם, האומנם כל צבא מרום עמדו וחיכו לי שאני ישב וילמד, האמנם באמת הקב"ה ציפה מתי אני יעשה את הד' אמות של הלכה, הרי אם הייתי יודע שזה ככה הייתי מאושר כל ימי, הייתי מרגיש חשוב ביותר, ולא מפסיק ללמוד לרגע, אבל לצערנו כשנמצאים כאן בעולם הזה לא

מחשיבים את אשרינו, לא מתיחסים לזה מספיק, ואח"כ בעולם
ההוא מצטערים שלא ידעו את הדבר הזה, תרתי גיהנם.

אבל זו האמת, אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של
הלכה, זה הלימוד הזה שלנו, זה כל תכלית האדם בעולמו,
והדברים מבוארים בדברי חז"ל בכל מקום.

ובזהר על הפסוק ארץ אשר ד' אלוקיך דורש אותה... למטר
השמים תשתה מים, ביארו אין מים אלא תורה, ע"י עסק
התורה טוב לכל העולם, ומי שמונע תורה מן הארץ מונע את
הטובה מכל העולם, ושלילמוד התורה משפיע על העולם יותר חזק
מכל הקרבנות.

וביאר שם שהרי לכאורה עבודת ד' צריכה להיות בשמחה כמו
שכתוב עבדו את ה' בשמחה, ואיך אדם שהוא עושה
עבירה והוא חוטא ומתפלל בעצב, איך אפשר לו לעבוד את ה'
בשמחה, ומבואר שם בזמן שהיה ביהמ"ק הכהן מתקן לו את
השמחה והלוי את הרננה, הוא בעצב מביא קרבן והם מתקנים לו
את זה, בזמן הזה שאין קרבנות מי ישלים לו את העבודה בשמחה,
עסק התורה בשמחה הוא משלים לו, נכון, הוא עצוב על העבירות
שעשה, אבל מי ישלים לו את העבדו את ה' בשמחה - עסק התורה
בשמחה והתשבחות את הרננה, הכל מתנהל סביב התורה!.

אם יודעים נכון להעריך את מה שפועלים כשלומדים תורה, אם
יודעים להבין שתורה היא הדבר הנעלה ביותר, אזי שמחים עם
כל רגע של תורה הרבה מעבר לכל מצוה אחרת שמזדמנת לפניו.

דוד המלך בכל התהילים ובפרט בפרק קי"ט חוזר ואומר אני
לומד אני לומד, הזכות שהוא אומר על עצמו זה שהוא עוסק
בתורה, חצות לילה גו', העסק הוא תורה, בכל מקום כך מוזכר,

והרב זללה"ה היה רגיל לומר בשם הגרי"ז מבריסק ז"ל על הפסוק חישבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, שדוד המלך גם לו היו מצוות וספיקות להיכן ללכת, ולבסוף תמיד אמר דבר ראשון נלך ללמוד, "די ערשטע זאך גיען לערנן", וזהו "חישבתי דרכי" חשבתי להיכן ראוי לילך עכשיו באיזה מצוה לעסוק, "ואשיבה רגלי אל עדותיך", הלכתי מיד ללמוד תורה.

וכשקוראים פרק קי"ט בתהילים, רואים עד כמה התחנן דוד המלך לידיעת והבנת התורה, ובמסורה איתא שאין בכל הפרק הזה שהוא מאה ושבעים ושש פסוקים שום פסוק שאין בו הזכרת התורה, "אמרתך" או "משפטיך", או "חוקיך", וכיו"ב, חוץ מפסוק אחד ערוב עבדך לטוב, [וג"ז י"ל שאין טוב אלא תורה, והתרגום מפרש ערוב מלשון והערב נא], - בכל הפרק הוא מתפלל ומבקש "הבינני" "למדני", ומובא ממנהיג"ל שכשהיה אומר ספר תהילים על הסדר היה מדלג על פרק קי"ט כי את הפרק הזה היה אומר תמיד.

אבל המצב הוא שלא מתייחסים ללימוד התורה כמו שמתייחסים למה שמתעסקים במצוות אחרות שלכאורה יותר מרגשות, פחות מתרגשים מרגע של לימוד, כי זה הרי דבר מצוי דבר נמצא, זה לא דבר שצריך לטרוח ולחזר אחרי, ממילא פחות מרגישים הרגשה ייחודית.

אמנם כולם יודעים החשיבות וכולם רוצים ללמוד, לא באנו לדבר למי שלא רוצה ולא מעוניין, אלא למי שאכן יודע הכל אבל הוא לא חושב שכשהוא לומד שעה זו שעה חשובה כמו שהוא מצייר לעצמו שעה שהחזו"א לומד, אם אברך יפנים לעצמו "אני החזו"א", ודאי ששעה של החזון איש ערכה רב פי כמה וכמה משעה שלנו, ודאי שערך התורה משתנה בכל אחד לפי הדרגה

שלו, אבל היות וערך התורה גדול ונשגב בכל אחד ואחד, אזי הלימוד הזה ראוי שנתייחס אליו כמו שמתייחסים לשעה של החזו"א, שכל העולם ממתין לשעה של לימוד שלנו, ומי שמתייחס ללימוד שלו בהערכה נכונה, משתנים אצלו כל סדרי העדיפויות, ונעשה חשוב בעיני עצמו ומתייחס להכל בעין אחרת, כמו שכתוב שתורה יותר מכל הקרבנות.

בבואינו לעשות תשובה, צריך לתת מחשבות איך להוסיף בלימוד התורה, וזה מה שיציל מכל הדברים ומכל

מיני פורעניות, וכמו שאמרו בסנהדרין צ"ח ב' והתניא שאלו תלמידיו את רבי אלעזר מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים, ומחילת העוונות מכח התורה כמו שאמרו ברכות ה' א' כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים מוחלין לו על כל עוונותיו, ובעבודה זרה ה' ב' בזמן שעוסקין בתורה ובגמילות חסדים יצרן מסור בידן, ובר"ה י"ח א' אביי אמר עוון בית עלי בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה ובגמילות חסדים, **הכל מתחיל ונגמר בתורה.**²

ב. התורה היא מעל הכל וכמו שהאריך הגר"ח מולאזין בנפש החיים שער ד', ודבר אחד של לימוד תורה הוא כנגד כל מצוות התורה, כמבואר בירושלמי, וכנגד זה עונש ביטולה, ועל אף שאין מרגישים את זה מספיק, זו המציאות, וכשאדם יבא לעולם העליון וישתומם מה היה כח של כל רגע שלו, לא ידע את נפשו, אבל הכל כבר מבואר ומפורש בדברי חז"ל ובמקראות, ואין שום מקום להשתמט מזה, ומן הראוי להרגיל לקרא בספר נפש החיים במעלות התורה שבשער ד', בכדי לעורר את ההכרה, מהו ערך של תלמוד תורה, וכן הרב זללה"ה היה מורה לצעירים לקרא נפש החיים שער ד'.

עלינו להשפיע על העולם בכח התורה

ח. לפני כחמישים שנה החלה בארץ ישראל התעוררות גדולה, והרבה מאוד יהודים שלא שמרו תורה ומצוות חזרו בתשובה, ה"גל" הזה לא נעשה בידי אדם, היה זה משהו שמימי, עד אז לא היה כמעט מושג כזה, אותם בודדים שחזרו בתשובה בדרך כלל היו אנשים שאינם שפויים, מי שכן חזר בתשובה היו מלעיגים שכנראה חסר לו משהו, ואמר מו"ר זללה"ה שזה כהכנה לקראת ביאת גואל צדק, כמו שכתוב ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב, מבואר שתהיה מציאות כזו של "שבי פשע", וכן כתוב "ושבת עד ד' אלקיך וגו' ושב ד' א' וגו'..."

כשהחלה התעוררות התשובה אמר מו"ר זללה"ה, שאם נבא לשער מה היתה הנהגת רבותינו האחרונים זללה"ה בדור שכזה, אינני יודע מה ה' עושה הגר"ח ז"ל, אבל החפץ חיים ה' עומד בתחנה מרכזית בתל אביב ואומר דרשות ומחזיר יהודים בתשובה, עוד אמרו שמרן החזו"א זללה"ה היה אומר שבכח התורה יעשו הכל, וכמו שהחזו"א כתב "ואם היו בני תורה עמלים בתורה לאמיתה, היו מצילים ילדים הרבה ואנשים רבים, מהרהורי עבירה וכפירה וכיו"ב בשפע קדשם, בהשתפך רוח טהרה בעולם, ובסביבות בעל תורה אמיתי הדבר ניכר לעינינו השפעה מרובה על אנשים הרבה, מה שכל השתדלות מעשית לא תשיגנה, וכמו כן יש רשמים על הרחוקים שאין עין הרואה מרגשת בס לדקותם".

וכן הגר"ח מבריסק ז"ל היה אומר שכאשר בחור ישיבה לומד כאן את התוס', זה גורם שהאשה בפריז מדקדקת במליחת הבשר, [פריז היה אז סמל של הירידה הרוחנית].

העסקנים האמיתיים של החזרה בתשובה זה רק אלו שלומדים, אין כזה דבר שאדם חוזר בתשובה סתם, יש בחירה, והטבע לא מושך לזה, צריך את האור של התורה שיהי' בעולם בשביל שיהי' הרצון והזכות, והעולם מונהג בהנהגה של בחירה, ואין מכריחים אדם מן השמים לחזור בתשובה, ומהו הכח הדוחף, רק האור של התורה שמתרבה בעולם, והמשתדלים בפועל אינו אלא כחובת השתדלות, כמו מי שמשתדל בשידוך שלא עשה כלום, אלא שיצא לפועל על ידו מה שכבר הי' כתוב לפני שהם נולדו בת פלוני לפלוני, אבל מי עושה שכך יהיה כתוב, זה רק בכח התורה, ואמנם גם המשתדל מקבל שכר כמו בשידוך, דסו"ס צריך השתדלות, והמשתדל ג"כ מקיים מצוה ומגיע לו שכר.

ואמנם קשה להרגיש את זה, מי שפועל בהשתדלות ההצלה מורגש, מי שעוסק בהצלה מרגיש בכל המהות שלו את שליחות הקודש, הוא מיד רואה את הפירות של ההשתדלות, אבל את הקשר של השפעת התורה קשה להרגיש, הקשר הזה הוא לא קשר מגושם, וממילא יותר קשה לתפוס בשכל שזה אכן כך.

אבל אנחנו מאמינים, ואנו יודעים שהכל זה מכח התורה.

להתחזק במושגים של התמדה

ט. ואמרו בירושלמי דכתיב כל חפציד לא ישוו בה וכתוב כל חפצים לא ישוו בה, שחפציד אלו חפצי שמים, שכל העולם וכל המצוות אינם שווים לדבר אחד מן התורה, א"א להמחיש לשכל להתחבר לזה.

אבל מה שאנו כן יודעים זה שכל הגדולים תמיד נאנחו על ה"ביטול תורה" שלהם, בכל המצוות וזיכוי הרבים שעסקו תמיד נאנחו על הביטול תורה הנגרם להם,

מן החזו"א זללה"ה סיפר פעם כהדרכה לכמה בחורים, שהיה פעם דיבוק מפורסם בזמן החפץ חיים, והוא מאוד פחד מהחפץ חיים משום שהוא חשוב מאוד בעולם האמת, ושאלו את הדיבוק למה החפץ חיים כל כך חשוב בעולם האמת, ואמר בגלל ההתמדה הגדולה שלו בתורה, ואמר החזו"א רואים שעם כל הצלת כלל ישראל בכל התחומים שעשה החפץ חיים הרי חשיבותו היא ההתמדה, וכמו שהי' מספר בנו של החפץ חיים ז"ל שכשהי' מגיע מן הדרך ארוכה תשוש ועייף, עם כל התשישות, עוד לפני שהיה מוריד את המעיל כבר הי' עם הגמ' באמצע ללמוד, זה מעלת החפץ חיים התמדה בתורה!.

ופעם אמר מו"ר זללה"ה שכל מה שהחזו"א בנה וייסד בארץ ישראל את כל היהדות כולה מהחזקת עול תורה ועד שמירת שביעית וכו', הכל לא הי' אלא כחמשה אחוז מסדר היום, כל שאר התשעים וחמש אחוז היה רק לימוד תורה.

נתרגל לידיעה הזו, מהי המשמעות של התורה יותר מכל דבר אחר בעולם!.

וכשאדם יבא לשמים וירגיש את האמת שבדברים האלו, כשיראה ש"שורה אחת" שלמד היתה שוה יותר מכל מה שפלוני טרח ויגע במשך ימים רבים והדיר שינה מעיניו בהשתדלות של מצוה, הכל איננו מגיע ל"שורה" של גמרא, יאמר אהא וכי אכן כל מילה בגמ' וכל רגע של התורה כל כך חשוב, ואנוכי לא ידעתי, יאמרו לו הרי כבר הכל נאמר לך כאן בעולם, שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד, וכל מה שנאמר על רגע תורה, ואדם יאמר, כן, אבל לא חשבתי שזה כל כך נכון כפשוטו ממש, אבל האמת שכבר הכל נאמר בצורה

הברורה ביותר, ומה היה ניתן עוד לעשות לבונן את האדם שאכן כן הדברים.

לנצל כל רגע

י. ואמנם יש עוד דבר המכה את רגש ההוקרה לכל רגע של תורה, והוא שמצויים לאדם רגעים שכאלו לרוב, יש לכל אחד הרבה זמן שניתן ללמוד, אבל זה לא מגרע מהערך של כל רגע ורגע בפני עצמו, וכך ראינו אצל הגדולים, שכל רגע ורגע של תורה היה יקר בעיניהם כאילו הוא דבר נדיר, ופעם אמר מו"ר זללה"ה על מה שמזדמנים היום זכויות לרוב, וכן על מה שאפשר היום לחדש יותר בתורה, שאין זה נעשה פחות נחוץ וחשוב בגלל שזה מצוי, אלא אדרבה היות והעולם מלא בכל כך הרבה עבירות, וכשהעולם רובו עבירות הוא מוכרע לכף חובה, מוכרחים שיזדמנו מצוות הרבה ושיהיו מצוות גדולות לאזן את העולם, ונאמר כן גם בהקשר להצלת נפשות שנזדמן אפשרויות להחזיר בתשובה.

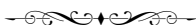
זה שנתנו הרבה זה לא מוריד מהערך אלא אדרבה, העולם צריך עוד ועוד זכויות כדי להתקיים, אדם שנאלץ להתבטל כל היום, וכשנזכר הוא כבר חושב מה כבר נשאר מהיום הזה, אפילו אם נשארה לו האפשרות לומר רק משנה אחת, לא יזלזל בה, משנה אחת שוה כנגד ימים ולילות בהתעסקויות של מצוות אחרות.

ההשתדלות בהצלה – הגברת הלימוד

יא. וכן אנו כהיום נמצאים במצב שיש הרבה המשתדלים בהצלה, וצריך לזכור ולדעת שמי שבאמת מציל, מי שבאמת מונע זה רק אלו שלומדים, מי שמביא את הטוב לעולם בכח התורה רק זה מה שמציל.

עוד הערה ממה שזכינו בשם מרן זללה"ה בהזדמנויות רבות, שהקו השווה בכולן שכל מה שקורה בעולם כל ירידה או עלייה, הכל מופנה כלפינו, ואנו הגורמים לכל, בין לטוב בין למוטב, ונזכיר כמה דוגמאות, פעם בא אדם לחזו"א ואמר שיש יהודי בפ"ת ליד ישיבת לומז'ה שמשקה את הגינה בשבת, ובאו לשאול כיצד להשפיע עליו אם ע"י הפגנה וכיו"ב, החזון איש חשב הרבה, ולבסוף אמר להם, אתם מטלטלים בשבת?, אם אתם לא תטלטלו בשבת ההוא יפסיק להשקות.

ופעם אחרת קרא לשלשה בחורים משיבת פוניבז', ואמר להם שכעת יש איזה מכשול בצניעות ברמת גן, וכדי לעצור את הדבר הזה תלבשו מעילים ארוכים, רואים מזה שכל דבר תלוי בנו, כשאנחנו נהיה יותר טובים כל העולם ישתנה, למעשה הכל תלוי בבני תורה כל מה שקורה בעולם, אי אפשר לזלזל בכל מילה של תורה, כי הכל נשאר, ומה שנתחזק אנו זה מה שיציל את העולם!.

התכלית הגדולה היא לעסוק בתורה

השפעת לימוד התורה

יב. בני התורה כל העולם בנוי עליהם, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים.

ובפרט אלו שזכו לעמול בתורה כראוי, וזכו להבין, ולהרגיש היטב את האמת שבתורה, ואת ההשפעה, שאם למד טוב הוא

מתפלל אחרת ומתנהג אחרת, ובתקופה שהוא לומד הוא מרגיש השפעות, ומקבל נטייה לטוב מבלי לשבור את המידות.

אדם לומד תקופה טוב, הוא מוצא שהתמיד, ומוצא שהתאפק, ושהכל נעשה מרצון, ושמיעט בשינה, מה קרה לו פתאום, הרי לפני חודש חיפש את כל העולם הזה, ופתאום יש לו רגש פנימי עם רצון וסיפוק כשמתגבר, ומי נתן לו זאת, התורה ועמלה.

הוא פתאום מבין ומרגיש את שמחת התורה, זה הדבר הכי גדול שיש בעולם, שהרי כל מצוותיה של תורה, לא שוין לדבר אחד מן התורה, כמבואר בירושלמי, עצם לימוד התורה הוא יותר מהכל, אלא שחייבים גם לקיים שמי שלומד ואינו מקיים נוח לו שלא נברא.

התכלית הגדולה זה לעסוק בתורה, הדרגא הכי גדולה שהאדם מגיע בתכלית העולם, אף שיש מצוות מעשיות שאי אפשר לעשותם ע"י אחרים שדוחים תלמוד תורה, אבל הדבר הנעלה ביותר הוא לימוד התורה.

אם אדם היה יודע להעריך מהו רגע שהוא לומד כמה הוא מועיל לעולם, כמה הוא מגן על העולם...

אותה תורה

והראיה שהתורה היא מיסוד הבריאה, שכל תכלית יצירת האדם היא ללימוד התורה, היא שבאמת כל אדם מתאים

ג. בעבודה זרה ה' ב' א"ר יוחנן משום רבי בנאה, מאי דכתיב אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור, אשריהם ישראל, בזמן שעוסקין בתורה ובגמילות חסדים - יצרם מסור בידם ואין הם מסורים ביד יצרם.

ללימוד התורה, שאותה תורה שהחזון איש למד, אותה תורה שהראשונים למדו, גם אנו לומדים, לא למדו קבלה ועולמות העליונים, אלא כולם אוחזים באותה טלית!.

והסיבה כי כך נברא העולם!

הגר"ח מולאזין כותב שהתורה מסגלת עצמה מהעולמות העליונים ומתאימה עצמה בכל עולם עד שמגיעה לעולם הזה שהרי סוף סוף תכלית הכל בעולם הזה!

הכל נמצא בידים שלנו, וכל רגע של תורה זה מה שמגן על העולם, ומאידך יש תביעה יותר גדולה.

